

Genomförande av projektet

Här ska du kort och konkret beskriva ditt projekt.

Svar

Vi har i detta projekt, som verkat under lång tid, fokuserat på aktiviteter för att nå fler högstadiel elever med information om Naturbruksprogrammet (NB) och karriärvägar därefter. Vi ville särskilt nå fler ungdomar med utländsk bakgrund, det vill säga ungdomar som är utrikes födda, eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar. NF har i olika aktiviteter samarbetat, såväl riks som regionalt, med hushållningssällskap, etniska organisationer, ungdomsföreningar, branschorganisationer, arbetsförmedlingen, länsstyrelsen samt SLU. Ett 10-tal av föreningens drygt 70 medlemskolor över landet har medverkat med naturbrukselever och personal i vår monter om Naturbruksprogrammet på gymnasimässor, tagit emot studiebesök på skolan av målgruppen unga och föräldrar med utländsk bakgrund, samt medverkat med information vid studiebesök på stor fältmässa i Skåne för målgruppen studie- och yrkesvägledare.

I projektets inledande fas (2016 – 2017) nyttjade vi ett tidigare utvecklat mässkoncept för att vid fem mässor över landet, med målgruppen ungdomar, synliggöra NB:s inriktningar, yrkesutgångar och karriärvägar. Detta skedde i samverkan med branschens, numera Gröna arbetsgivares, långsiktiga projekt Jobba Grönt. Jobba Grönts ungdomsambassadörer medverkade och tillhandahöll VR-glasögon för att förmedla upplevelse av att man på mässan befann sig "ute i de gröna näringarna".

Vid projektets start togs fram en grafisk profil och logotype "Attraktionskraft Naturbruk" för att presentera informationsmaterial med hög igenkänningsfaktor för projektet. Attraktionskraft Naturbruk användes härmed under projektets första år som avsändare i affischer, flyers och foldrar som spreds på mässor, evenemang, språkcaféer, samt i sociala medier. Därefter har vi, för att nå långsiktighet i vår ungdomskommunikation, övergått till att använda det för naturbruksskolorna sedan tidigare etablerade "Naturbruk.se" som avsändare. Detta sker ofta i samverkan med branschens "Jobba Grönt" som också når en stor ung publik i sociala medier.

I projektet "integrationsdel" har vi arbetat för att hitta goda förebilder och ge en personifierad bild av naturbruksutbildningar och gröna näringar för målgruppen ungdomar med utländsk bakgrund. Detta har vi åstadkommit genom intervjuer och filmer med ungdomar med utländsk bakgrund som har någon koppling till naturbruk i Sverige. Materialet har primärt spridits i projektets digitala kanaler (naturbruk.se, Facebook och Instagram) och även via aktiviteter inom Landsbygdsnätverket samt vid andra möten och seminarier.

Under Covid-19-pandemins fysiska begränsningar (januari 2020 – mars 2022), fick vi ställa in, och skjuta upp, planerade studiebesök till naturbruksgymnasier, men även andra planerade aktiviteter. Istället genomförde vi webinarier i samverkan med flera organisationer som vi har mött i olika aktiviteter och arbetsgrupper inom Landsbygdsnätverket. I två webinarier 2021 inbjöd vi då "möjliggörare" vid kommuner och arbetsförmedlingar över landet, där vi informerade om vägar till utbildning och arbete i de gröna näringarna. I två webinarier 2022 vände vi oss direkt till målgruppen, där vi bland annat hade fått hjälp med spridning av information av "möjliggörarna" som deltog i de två första webinarier.

Vi har i vårt nätverksbyggande bidragit till god samverkan mellan olika organisationer och andra pågående aktiviteter med beröringspunkt till vårt projekt. Detta ser vi som stora fördelar i vårt långsiktiga arbete. Det vill säga, ekonomiska och personella resurser har, särskilt under de senaste åren, kunnat samverka istället för att jobba i stuprör, vilket var något som vi har eftersträvat och ser som framgångsfaktorer i projektet.

Varför genomfördes projektet?

Svar

Om Sveriges självförsörjning av livsmedel ska öka så måste fler människor jobba i de gröna näringarna. Allt färre i Sverige har kännedom och kunskap om de gröna näringarnas betydelse. Vi behöver vara många samverkande krafter för att öka attraktionskraften till utbildningar och arbeten i det gröna näringarna.

Vid samtal med våra målgrupper, och med andra aktörer och projektledare, noterar vi att bilden av naturbruk / lantbruk kan vara väldigt olika beroende på kultur, härkomst och erfarenhet. Många människor, såväl med svensk som med utländsk bakgrund, uppfattar landsbygden som omodern och de gröna näringarna som branscher där man inte kan lyckas eller att få ett stabilt arbete. Det är viktigt att ha i åtanke att "vår interna bild" av gröna näringar och till exempel modernisering av lantbruket inte alltid naturligt delas av människor "utanför de gröna näringarna".

Vid gymnasiereformen 2011 fick Sveriges gymnasieprogram en ny indelning, de benämndes yrkes- respektive högskoleförberedande program. Naturbruksprogrammet klassades därvid som yrkesförberedande, trots att programmet hade, och alltjämt har, möjlighet att vara såväl yrkes- som högskoleförberedande. Färre elever valde yrkesprogram efter gymnasiereformen 2011, vilket också drabbade naturbruksprogrammet.

Huvudsyftet med projektet var att lyfta naturbruksprogrammet som ett attraktivt gymnasieval för ungdomar som

hittills inte hittat till dessa utbildningar. På så sätt kan naturbruksprogrammet nå fler elever och förhoppningsvis öka "sin andel av gymnasiemarknaden", vilken alltså sjunkit sedan gymnasiereformen 2011 infördes. Vi ville i projektet även visa på en mångfald av arbetsmöjligheter som finns efter gymnasievalet naturbruksprogrammet, och att man med en yrkesexamen är anställningsbar direkt efter utbildningen. Likaså ville vi visa att man har stora möjligheter till fortsatta eftergymnasiala och högskolestudier, t.ex. vid SLU. Möjligheten finns även att välja någon helt annan bana efter naturbruksprogrammet, det vill säga att det finns många möjligheter. Syftet var också att öka kunskapen om branschens och NB:s möjligheter för målgruppen ungdomar med utländsk bakgrund, vilkas andel inom naturbruksprogrammet var väldigt låg. Enligt Skolverkets statistik läsåret 2016/2017 representerade elever med utländsk bakgrund endast 6 procent av eleverna på naturbruksprogrammet. I genomsnitt för alla nationella program i gymnasieskolan var då andelen elever med utländsk bakgrund ca 25 procent, det vill säga betydligt högre. För att nå presumtiva elever med utländsk bakgrund såg vi även behov av att kommunicera med deras vårdnadshavare. För att nå brett med information så önskade vi även nå grundskolans studie- och yrkesvägledare med information om naturbruksutbildningar och gröna näringars möjligheter.

Vad har genomförts i projektet?

Hjälpstext

Här ska du beskriva vad du har genomfört under hela perioden som ditt beslut om stöd omfattar. I din beskrivning ska du redogöra för insatsens aktiviteter som genomförts samt resultatet av aktiviteterna. Bifoga adress till webbsidor och framtaget material.

Svar

Projektet startade 2016 i dialog med Hushållningssällskapen (HS). Två projektledare rekryterades på deltid, de utbytte information och planerade, nätverkade, skapade samarbeten med andra aktörer. NB-skolornas kompetens stärktes bl.a. genom en utbildning i annonsering på Facebook.

Vi medverkade med stor monter på gymnasiemässor: Älvsjö hösten 2016 och 2017 + nordvästra Skåne (Helsingborg) 2017, bemannad även av NB-elever och personal samt www.jobbagront.se med ungdomsambassadörer. Medverkan på Tubecon-mässa i Umeå och Kristianstad 2017, inriktad mot ungdomar som följer olika influencers på Youtube.

Projektledaren för integrationsdelen samverkade med HS samt Jobba Grönt-projektet för samarbeten inom integration, liksom kontakt med arbetsförmedlingen, Riksföreningen för Gode män och Vårdnadshavare i Sverige samt Somaliska Ungdomsföreningen i Norrköping. Affischer, flyers och foldrar togs fram för att erbjuda lättillgängligt och tydligt material till ungdomar med utländsk bakgrund och vuxna i deras närhet, se tidigare redovisningar samt www.naturbruk.se/for-nb-skolor/foreningen/attraktionskraftsprojekt/ med undersidor, inklusive intervjuer, filmer, samt material på sociala medier "Attraktionskraft naturbruk". Några inlägg översatta till somaliska och arabiska.

Informationsmaterial delades ut på mässor/evenemang/samarbeten samt skickades till språkcaféer i Göteborg, Visby, Växjö, Umeå, Malmö.

De bägge initiala projektledarna lämnade projektet på grund av andra uppdrag i början av 2018, varvid NF:s kanslichef övertog ansvar för olika aktiviteter samt ekonomisk redovisning. Stärkta kontakter togs med fler organisationer inom Landsbygdsnätverket, vilket varit av stor betydelse för genomförandet av olika aktiviteter, som studiebesök samt, under pandemiåren, webinarier.

Studiebesök som arrangerats till naturbruksskolor och ibland även till branschföretag, med information om utbildningar och arbeten:

- Gamlebygymnasiet i Kalmar län 2017: Leader Folkungaland med 10-tal deltagare från projektet "Ny på landet"
- Öknaskolan i Sörmland mars 2019: full buss med barn, ungdomar och vuxna från Somaliska föreningen i Eskilstuna + nio agronomer från Syrien/ Södertälje
- Naturbruksgymnasiet Ösby i Västmanland sept. 2019: full buss från Assyriska föreningen i Västerås + somaliska ungdomar från Sala
- Öknaskolan + Onsberga gård i Sörmland maj 2022: full buss med barn, ungdomar och kvinnor i Somaliska kvinnoföreningen i Tensta/ Rinkeby + några från assyriska kvinnoföreningen
- Berga naturbruksgymnasium i Stockholms nov. 2022: full buss med barn, ungdomar och kvinnor från Somaliska kvinnoföreningen i Tensta/ Rinkeby
- Hvilan Utbildning + trädgårdsföretag i Skåne i maj 2022: 15 deltagare via Arbetsförmedlingen
- Borgeby fältdagar Skåne juni 2023: 30 studievägledare från Skånes kommuner fick uppleva fältmässan + information från LRF Ungdomen, Hushållningssällskapet, Naturbruksskolornas Förening samt sju naturbruksgymnasier i Skåne.

Det har av många varit uppskattade aktiviteter att "få komma ut i den gröna verkligheten", såväl unga som vuxna, som inte har upplevt den miljön tidigare.

Under Covid-19-pandemins fysiska begränsningar kunde vi inte genomföra studiebesök, utan fokuserade på webinarier med inbjudan över landet, i samverkan med flera organisationer inom Landsbygdsnätverket som LRF, SIOS (Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige), Hela Sverige ska Leva, Arbetsförmedlingen m.fl.

- I två webinarier, maj + oktober 2021, inbjöd vi "möjliggörare" vid kommuner och arbetsförmedlingar för att informera om vägar till utbildning och arbete i de gröna näringarna.

- I två webinarier i jan. 2022 vände vi oss direkt till målgruppen där vi hade fått hjälp med spridning av information av "möjliggörarna".

I projektets senare del har nyttjats sociala medier "Naturbruk.se" med många inlägg och stor spridning, ofta i samverkan med "JobbaGront". Publikt material riktat mot nya i Sverige, se www.naturbruk.se/ny-i-sverige/.

Ange vilka målgrupper projektet gynnat och på vilket sätt?

Svar

Projektet har gynnat ungdomar som ska söka till gymnasiet. Barn och ungdomar i olika åldrar, varav många med utländsk bakgrund, har nåtts via olika aktiviteter. Fysiska möten (mässor, studiebesök) har främst varit i fem regioner: Sörmland, Stockholm, Västmanland, Skåne, Småland. Särskilt uppskattat har bussresorna "ut i verkligheten" till naturbruksgymnasier och branschföretag varit. Många har vittnat om att det har varit en stor upplevelsedag!

Via förmöten med olika etniska organisationer, bl.a. SIOS, har vi insett värdet av att även vårdnadshavarna får en inblick i naturbruksprogrammets möjligheter i Sverige, för att inte omöjliggöra ungdomarnas val av detta gymnasieprogram. Därigenom har även föräldrarna varit viktiga att nå vid studiebesök och gymnasie-mässor. Även många av landets studie- och yrkesvägledare (SYV) hade 2016 en vag uppfattning om vad de gröna näringarna och naturbruksutbildningar innebär. Vårt projekt har varit en aktör, bl.a. tillsammans med branschens Jobba Grönt-projekt, att synliggöra dessa möjligheter, varvid stor andel av Sveriges SYV nu känner till dessa möjligheter. Enligt Jobba Grönts undersökning (januari 2024) känner 92 procent av landets studie- och yrkesvägledare till www.jobbagront.se och då även förhoppningsvis om naturbruksprogrammet.

Projektet har även gynnat NF:s medlemsskolor som har kunnat öka sin kompetens inom marknadsföring via sociala medier samt tagit emot presumtiva elever och deras föräldrar på besök.

Projektets planerade aktiviteter har även kunnat kombineras med aktiviteter som planerades via andra organisationer, så att vi tillsammans har kunnat skapa något ännu bättre som ingen av oss hade mäktat med själv. Ett exempel är SYV-träffen på Borgeby fältdagar 2023, där olika aktörer gick samman för att nå ett lyckat resultat (Hushållningssällskapet, NF med medlemsskolor, LRF Skåne, LRF Ungdomen Skåne samt Arbetsförmedlingen). Ett annat exempel är studiebesöket till Berga naturbruksgymnasium i samverkan med Länsstyrelsen i Stockholm, som då tog ekonomiskt ansvar för lunch och fika på skolan.

Vilka var målen för projektet?

Svar

Det övergripande målet med projektet var att bidra till ökade kontaktytor mellan invandrarorganisationer och naturbruksgymnasier över landet samt att på lång sikt öka antalet elever som väljer att utbilda sig inom naturbruksprogrammet.

I vår beviljade projektansökan 2016 stod:

Ange mätbara mål vid projektets slut:

- Ökade kontaktytor mellan invandrarorganisationer och naturbruksgymnasier över landet, samt utbildning av och erfarenhetsutbyte med fem naturbruksambassadörer med utländsk bakgrund, med erfarenhet från naturbruk från hemlandet, vid fem naturbruksgymnasier över landet och medverkan vid deras öppna hus med riktade insatser mot utlandsfödda,
- Samverkan i en gemensam mässmonter på gymnasie-mässa mellan naturbruksgymnasier med olika huvudmän, naturbruksambassadör med utländsk bakgrund, branscher och SLU i fem regioner i landet,
- God spridning av positivt material om att gå NB, vilka yrken och arbetsmöjligheter som finns i det gröna näringslivet (via mässor, sociala medier, artiklar etc.). 5.000 delningar via Facebook.
- 10 procent fler NB-elever vid naturbruksgymnasierna hösten 2017 jämfört med 2015.

Ange mätbara mål på lång sikt:

- Att öka antalet elever som börjar på naturbruksprogrammet vid medlemsskolor i NF från 2.288 (sept. 2015) till 4.000 elever i sept. 2018.

- Att öka andelen elever utländsk bakgrund vid NB
- Ökad kunskap om naturbruksutbildningar och det gröna näringslivet hos unga människor, deras föräldrar samt studie- och yrkesvägledare
- Ökat utbyte av kunskap och erfarenhet mellan projektets naturbruksambassadörer med utländsk bakgrund och det svenska gröna näringslivet.

Vilka resultat har uppnåtts genom projektet?

Svar

Projektet har syftat till ett långsiktigt mål, att få fler naturbrukselever, och fler med utländsk bakgrund. Vi har fokuserat på informationsinsatser för att nå fler högstadiel elever med information om naturbruksprogrammet och då även att nå fler ungdomar med utländsk bakgrund.

Vi har haft stor nytta av ett stärkt samarbete med många medlemsorganisationer inom Landsbygdsnätverket. Vi har mötts i olika sammanhang, oftast digitalt men ibland även fysiskt, och då hittat gemensamma frågeställningar att verka kring av gemensamt intresse. Vi har då kunnat samverka med ekonomiska resurser från olika håll och nått längre än vad någon av oss skulle kunna ha gjort själv. I projektets integrationsdel har varit särskilt värdefullt med kontakter och ingångar till övriga civilsamhället genom Arbetsförmedlingen, Hela Sverige ska Leva och till flera etniska organisationer inom SIOS. Asha Ismail från SIOS och Somaliska Riksförbundet har visat sig vara en långsiktigt mycket värdefull "naturbruksambassadör" i vårt projekt. Asha har förmedlat kontakt till etniska föreningar i olika delar av landet och starkt bidragit till välbesökta studiebesök till flera NB-skolor.

Vid projektets start 2016 hade naturbruksprogrammet på riksnivå 3199 förstahandssökande, varav 188 ungdomar med utländsk bakgrund (Skolverket, Tabell 2, Sökande till gymnasieskolan läsåret 2016/2017).

Naturbruksprogrammet var det gymnasieprogram som hade minst andel ungdomar med utländsk bakgrund (knappt 6 procent, medan motsvarande siffra 2016 för gymnasieskolan totalt låg på 25 procent).

Vid projektets slut var motsvarande antal förstahandssökande till naturbruksprogrammet 4424 och elever med utländsk bakgrund 236 stycken. Antalet förstahandssökande naturbrukselever i hela landet har under projektperioden (2016 – 2023) alltså ökat med 38%, vilket är mycket positivt. Under samma tidsperiod ökade gymnasieskolans samlade nationella program elevantalet med 17%, det vill säga, naturbruksprogrammet hade en betydligt större ökning än genomsnittet.

Antalet förstahandssökande med utländsk bakgrund till naturbruksprogrammet 2023/24 hade ökat till 236 stycken.

Vi kan konstatera att jämfört med 2016 har ytterligare ett 50-tal elever med utländsk bakgrund "hittat till" naturbruksprogrammet 2023, vilket är positivt. De är dock fortfarande en mycket liten del av eleverna inom naturbruksprogrammet, drygt 5 procent, medan motsvarande siffra för gymnasieskolans samlade nationella program hade ökat till 28 procent. En möjlig orsak, bland säkert fler, till den låga nivån på naturbruksprogrammet av elever med utländsk bakgrund kan vara, vilket har framkommit i dialog med föräldrar vars barn funderat på att välja en utbildning vid naturbruksgymnasium med lantbruksutbildning där dagpendling inte är möjlig, att familjens samlade ekonomi inte klarar detta. Eleven kan erhålla ettdera av inackorderingstillägg för elevens boende på skolan, eller resebidrag till skolan. Det vill säga, om barnet väljer en naturbruksutbildning långt från hemmet så kan den samlade kostnaden bli för stor för familjens ekonomi.

Projektet har medverkat till än starkare samverkan mellan medlemsskolorna i Naturbruksskolornas Förening, vilka vid projektets start var 55, och vid projektets slut 71.

Hur många kvinnor har deltagit i informationsaktiviteter?

Hjälp text

Här ska du ange hur många kvinnor som deltagit i Fält-/Gårdsvandringar eller Informationsmöten.

Svar

650

Hur många män har deltagit i informationsaktiviteter?

Hjälp text

Här ska du ange hur många män som deltagit i Fält-/Gårdsvandringar eller Informationsmöten.

Svar
400

Har ni samarbetat med andra i ert projekt?

Svar
Ja

Ange vilka.

Svar

Vi har samarbetat med många i vårt projekt, bl.a. många medlemsorganisationer inom Landsbygdsnätverket, vilket vi ser som en framgångsfaktor:

Flera Hushållningssällskap över landet, LRF och LRF Ungdomen i olika regioner, SIOS (Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige), Länsstyrelsen i Stockholms län, Arbetsförmedlingen i Sörmland, Västmanland och Skåne, AgroSörmland, Somaliska Riksförbundet, Somaliska ungdomsföreningen Bulsho i Eskilstuna, Somaliska ungdomsföreningen i Norrköping, Somaliska kvinnoföreningen i Tensta/ Rinkeby, Assyriska föreningen i Västerås, Riksföreningen för gode män och vårdnadshavare i Sverige, ett 10-tal naturbruksgymnasier, över landet samt enskilda lant- och trädgårdsföretagare i Sörmland och Skåne via kontakt med LRF.

Vilka erfarenheter har projektet lett till?

Svar

Det tar tid att starta och driva projekt, liksom att bygga och samverka i nätverk. Projekt behöver vara långsiktiga för att ge resultat, vilket detta projekt har varit.

Det finns stora möjligheter att öka antalet ungdomar som söker till naturbruksprogrammet. Vi behöver möta ungdomarna på många olika sätt, inte minst på deras digitala arenor. De nya målgrupperna av ungdomar (och deras vårdnadshavare och studie-och yrkesvägledare) behöver också få en bild av naturbruksutbildningar och arbetsmöjligheter "i verkligheten", t.ex. via studiebesök. Våra insatser har genomförts i olika delar av landet, och mycket återstår att göra, vilket vore intressant att vidareutveckla tillsammans med skolorna, de gröna näringarna, myndigheter och civilsamhället.

Samverkan mellan många organisationer som möts på olika arenor, inte minst inom Landsbygdsnätverket, har varit guld värt, inte minst för att nå nya målgrupper, bland annat med utländsk bakgrund.

Integrationsarbetet hade en lång startsträcka och vi upplever att planering och genomförande av ett integrationsbaserat projekt tar lång tid. Att nå fram till lämpliga ambassadöreskandidater till projektet var också en svår uppgift. För att möjliggöra ett givande arbete med ambassadörer bör mycket tid läggas på att identifiera lämpliga kandidater och utbilda dem på bästa vis, vilket kan ta tid på grund av kulturella och språkliga barriärer.

Erfarenheter vi erhållit i projektets integrationsdel är vikten vid personligt och kulturellt bemötande av individer med utländsk bakgrund. Detta har vi bland annat tydligt kunna se vid flera diskussioner med individer som har stor erfarenhet av denna typ av integrationsarbete samt att vi upplevt det svårt att nå ut till den aktuella målgruppen då vi i projektgruppen saknat språkliga och kulturella förkunskaper.

Vi har även sett vikten och nyttan med att samverka med olika projekt som arbetar med liknande frågor. Detta för att kunna utbyta erfarenheter och möjliggöra gemensamma insatser istället för att arbeta parallellt med varandra.

Ekonomiadministration och redovisning har tagit mer tid än vi räknade med från början.

Vad händer med verksamheten när projektet avslutats?

Svar

Vad gäller informationsinsatser för att nå nya målgrupper av ungdomar fortsätter samverkan mellan Naturbruksskolornas Förening och dess 70-tal medlemsskolor i nära dialog med branschens Jobba Grönt-projekt och SLU. Jobba Grönt-projektet är mycket aktivt i sociala media riktat mot målgruppen ungdomar och mycket samverkan sker med NB-skolorna och deras ungdomar för att synliggöra "naturbruk i verkligheten", t.ex. via det nu pågående projektet "Gröna influencers".

En aktiv arena för att möjliggöra denna samverkan mellan NF, Jobba Grönt och SLU är NF:s "Kommunikationsgrupp NB riks" som möts digitalt ca 10 gånger per år, utbyter information och samverkar kring aktiviteter, som fortbildning för NB-skolornas kommunikatörer, insatser i sociala media riktat mot målgruppen, samt fortbildning av grundskole-SYV.

En viktig del i fortsatt arbete är att olika aktörer når varandra med information. NF förfogar via sajten www.naturbruk.se över olika e-postlistor till olika personalkategorier vid medlemsskolorna, vilka även nyttjas av t.ex. Jobba Grönt och SLU för att nå ut med information.

Vid projektets arrangerade studiebesök för ungdomar, föräldrar och SYV till naturbruksskolor, företag samt fältdagar har varje gång (!) ställts förfrågan om vi kan arrangera fler studiebesök. I dagsläget har inte föreningen möjlighet till sådana ekonomiska åtaganden. Vi hoppas att framtiden ger möjlighet att söka ytterligare projektmedel för olika aktiviteter. I dagsläget medverkar kansliet till att, vid förfrågan, bistå med inledande kontakter så att fler potentiella aktörer har möjlighet att nå varandra.

Naturbruksskolornas Förening (NF) har under de senaste åren blivit en aktiv medlemsorganisation i Landsbygdsnätverket. Därigenom har vi fått tillgång till många värdefulla mötesplatser och samverkansmöjligheter med andra organisationer som är engagerade i livsmedelsförsörjning, landsbygdernas utveckling och samverkan stad – land.

NF hoppas att möjligheter kan skapas inför framtiden för att ånyo driva projekt med syfte att kraftsamla kring värdefulla frågeställningar för samhället, branscherna och NB-skolorna.

Hur har du spridit projektets resultat?

Svar

Projektets resultat har spridits via digitala kanaler som sociala medier (Facebook och Instagram) och via sajten www.naturbruk.se.

Skolledarna och huvudmännen vid medlemsskolorna i Naturbruksskolornas Förening har informerats om projektet vid flera tillfällen vid den årliga Rikskonferens Naturbruk (vilket dock tyvärr fick ställas in våren 2020 och 2021 på grund av Covid19-pandemin).

Internt i Naturbruksskolornas Förening har projektets resultat spridits till styrelsen, till medlemmarna via styrelsens årliga verksamhetsberättelse samt vid skolors medverkan i olika aktiviteter i projektet.

Projektet har medverkat i olika aktiviteter som arrangerats i samverkan med Landsbygdsnätverket, som t.ex. webinarium för "möjliggörare" vid kommuner och arbetsförmedlingar i maj 2021 för att visa vägar till utbildning och arbete i de gröna näringarna.

Information från olika aktiviteter har även spridits via andra kanaler, som t.ex. tidningen JordbruksAktuellts artikel från Borgeby fältdagar 2023 om ökat intresse för branschen och utbildningarna, <https://www.ja.se/artikel/2233211/ka-intresset-fr-branschen.html>.

Via Naturbruksskolornas Förenings aktiva medlemskap i Landsbygdsnätverket har projektet även medverkat till utvecklingsarbete och samverkan, se artikeln <https://www.landsbygdsnatverket.se/nyheterochartiklar/nyhetsarkiv/nymetodskalockaflertillgronanaringar.5.24e6adec18375b4af777cc60.html> där projektledaren beskriver den metod som tagits fram för att locka fler till gröna näringar, med möjlighet för fler aktörer över landet att nyttja.

Vilka rekommendationer skulle du ge till andra som vill genomföra liknande projekt?

Svar

Det tar tid att initiera och driva projekt, att hitta människor och organisationer att samverka med, att sprida

information och att avsluta projekt. Det krävs bland annat god förberedelse och undersökningar innan man startar, för att nå bästa möjliga resultat.

Det behövs förståelse "i alla led och nivåer" av att projekt behöver vara långsiktiga för att nå resultat, så att det inte bara blir "någon enstaka aktivitet mer eller mindre utan sammanhang och utan fortsättning".

Vi rekommenderar starkt att man tidigt undersöker om det finns fler organisationer och/eller projekt som arbetat med liknande frågor. Genom kontakt med dessa kan man både samverka kring gemensamma insatser, komplettera varandra på olika sätt, samt utbyta erfarenheter och tips.

Om man vill genomföra ett liknande projekt med integrationsfokus bör man ha nära kontakt med minst en representant per kultur/språk för målgruppen. Detta underlättar eventuella språk- och kulturbarriärer och ger en naturligare ingång till föreningar, kurser eller dylikt där målgruppen naturligt rör sig.

Vi ser vikten av att kunna erbjuda en personifierad bild av budskapet. Vill man marknadsföra naturbruksprogrammet till individer med utländsk bakgrund bör ha ett bra exempel där en, för målgruppen igenkännande individ, lyckats inom de gröna näringarna. Filmen som tagits fram i projektet om Najib Rezai från Kärro Prästgård, se <https://www.naturbruk.se/for-nb-skolor/foreningen/atraktionskraftsprojekt/filmer/>, ser vi som ett bra exempel på en personifierad bild av gröna näringar till målgruppen.

Var väl förberedd inför ett initialt möte med olika målgrupper med utländsk bakgrund. Ta reda på så mycket som möjligt om deras språkkunskaper, kultur och situation i hemlandet. Genom dessa förkunskaper kommer ni kunna bemöta målgruppen på absolut bästa sätt. Undvik att ha en allt för statistisk och standardiserad presentation av naturbruk och gröna näringar. Anpassa istället innehåll efter målgrupp, tidigare erfarenheter och situation. Om man arbetar med översättning av informationsmaterial är det viktigt att översättningen sker med hjälp av en kompetens som har både de språkliga kunskaperna och kunskap om ämnet som materialet behandlar. Detta för att säkerställa att beskrivning av ämnet och specifika termer översätts på rätt sätt.

Mot målgruppen ungdomar är det bra att fokusera på att sprida budskap digitalt, vilket kan vara kostnadskrävande men som också ger gott resultat.

Det underlättar om de som arbetar med projektet har möjlighet att arbeta utifrån samma fysiska plats, eller åtminstone mötas fysiskt emellanåt.

Övriga resultat och effekter

Förväntas några resultat eller effekter utöver de som redovisats ovan?

Svar
Ja

Beskriv förväntade resultat och effekter.

Svar

Projektledare Maria Elinder har, tillsammans med bl.a. Arbetsförmedlingen, Hela Sverige ska Leva och SIOS, medverkat i framtagandet av en rapport inom Landsbygdsnätverket: Vägar till utbildning och arbete i de gröna näringarna - Erfarenheter och metodutveckling (sept. 2022), där många av erfarenheterna från detta projekt ingår. Ett specifikt syfte var att dokumentera ett arbetssätt och en metod som har visat sig vara framgångsrik för att lotsa människor de första stegen till utbildning och arbete i de gröna näringarna, se <https://www.landsbygdsnatverket.se/download/18.2a9a2f2018397b81841e4c64/1664962816042/Rapport%20V%C3%A4gar%20till%20utbildning%20och%20arbete.pdf>

I rapporten har gruppens erfarenheter kokats ned till en arbetsmetodik. Sammanfattat går den ut på att först hitta samverkansformer, exempelvis i form av en arbetsgrupp, mellan relevanta aktörer i området. På så vis motverkar man stuprörstänk och att olika grupperingar jobbar parallellt med samma eller liknande frågor. Därefter vänder man sig till "möjliggörarna", exempelvis kommunernas arbetsmarknadsenheter, av Arbetsförmedlingen upphandlade aktörer, studie- och yrkesvägledare, företagare, ideella föreningar och utbildningsanordnare. I pilotprojektet genomfördes detta främst via webinarier.

Nästa steg är att nå ut till målgruppen och berätta om de möjligheter som finns, i form av utbildningar, praktik och jobb i de gröna näringarna. Efter det genomförs studiebesök, till exempel på en gård eller en utbildning. Tanken är att modellen kan vara en utgångspunkt och anpassas efter lokala förutsättningar.

Under arbetets gång har gruppen identifierat ett antal framgångsfaktorer för att få till en fungerande samverkan. Här kan nämnas att det finns tid, kontinuitet och engagerade personer, men också att arbeta målgruppsanpassat. En vanlig fallgrop som gruppen stötte på var alltför höga målsättningar. Det är bättre att hålla sig till realistiska mål som är möjliga att uppnå.

Hade projektet genomförts även utan stöd?

Svar

Nej

Har stödet bidragit till att verksamheten finns kvar?

Svar

I hög grad

Har projektet bidragit till:

Hjälp

Här kan du välja mer än ett alternativ.

Svar

Ökad kompetens eller lärande, Nya samarbeten eller nätverk, Ökad lönsamhet för ditt företag, Fler jobb, Utveckling av den lokala landsbygden

Övriga erfarenheter eller kommentarer?

Svar

Vi hade en önskan om att via etniska föreningar och Arbetsförmedlingen i olika regioner nå en vuxen person med utländsk erfarenhet från sitt hemland av naturbruk, att i ett erfarenhetsutbyte och en lärandeprocess fungera som "Naturbruks-integrations-ambassadör mot riktad målgrupp". Vi hade några kontakter på gång, men av olika anledningar så lyckades vi inte etablera detta. Vi har däremot haft mycket stor glädje och nytta av kontakter via Landsbygdsnätverkets medlemsorganisation SIOS, Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige <http://sios.se>, och deras kontaktperson Asha Ismail, tillika aktiv i Somaliska riksförbundet. Asha har medverkat i vårt projekt under flera år och framgångsrikt fungerat som en "överbyggande naturbruksambassadör". Hon har förmedlat kontakter till många etniska organisationer, deltagit i många arbetsmöten, i webinarier samt mobiliserat deltagare till studiebesök vid minst fyra tillfällen till naturbruksgymnasier.

Vi har lagt ut information samt godkända foton på vår sajt www.naturbruk.se och även spridit information via sociala medier, främst under de senaste projektåren via vårt etablerade "varumärke" naturbruk.se som kommer att leva vidare. Vi konstaterar emellertid att den stärkta dataskyddslagen (GDPR) har försvårat möjligheterna att publicera foton på människor som har deltagit i olika aktiviteter. Därför har vi oftast nyttjat godkända foton på elever vid skolorna i vår kommunikation, liksom "fria foton från nätet".

Likaså har GDPR försvårat möjligheten att fortsätta att nätverka med människor som har deltagit i olika aktiviteter. Vi saknar ofta kontaktuppgifter efter genomförda aktiviteter, vilket upplevs som mycket frustrerande. Det är tyvärr bara att konstatera att nätverkande har försvårats av de hårdare kraven på hantering av personuppgifter.